

לעילוי נשמת
 ר' אליהו בן בת שבע ז"ל
 ת.נ.צ.ב.ה.

הקורבנות

יום עיון לקראת תשעה באב – מכן מאיר

אשם שפחה הרופה. כל בגידה בקדושת המשפחה, כשהמשפחה היא קבועה כבר במטבעת קדושתה ע"י קדושים גמורים, הרי יש בזה משום קלקול יסוד הקדש, שהוא מקור הרוח לחיי טהר וצדק בעולם. וכשהחיים לא הוכשרו עדיין לכך, ואיזה רשם של סדור משפחתי מקודש כבר הונח בהם הרי יש כאן קלקול צרופי: חלק אחד מרושם יסוד הקדש המוסרי שבחיי המשפחה, מצד רוהניותו המופשטה, וחלק אחד מצד הקלקול המעשי שיש בזה בתור דוגמא של גזל הדיוט. ע"כ יש באשם שפחה הרופה, משום מזוגם של שני האשמות הקדומים אשם גזלות ואשם מעילות, ומעין זה וזה יש באשם שפחה הרופה. ...

אשם מצורע. בהרום החיים, הבא ע"י לשון הרע, שזהו התכין המקובל של סבת היות המצורע, כשהענין בא לידי תקון בהתקרבותו לטהרה בא האשם, להיות גומר ומשכלל את חיי החברה, בהטבעת החותם של חמר האחריות אשר לשמירת הלשון, והוקרת ערך האדם וכבודו, אשר ירד ע"י האשמה, של המא הלשון, שהביא עליו ע"י את הצרעת, ובא מהלך הרפואה ע"י אשם מצורע.

אשם תלוי. כל יסוד הספק הוא בא מתוך ירידתו של האדם בחיים המוגבלים, שחיי החברה יונקים מהם. במצב האצילי המקודש בקדושה פנימית שם אור הודאיות היש זורה. כאשר חיי המעשה וההתחברות הצבורית של מאדם דורשים ממנו בחזקה את הירידה משפירי שמיו הנאצלים, לתוך עומק החיים של מפעל ואגוד צבורי, הספקות באים עליו ומעבירים אותו לפעמים על השורה הישרה. ובא התקון להזור ולקשרו ביסוד הקדושה העליונה, ששם הצללים של הספקות סרים, ושמשו של הודאיות תוכל לזרחה עליו בהיותו מתעלה מכל חיי ספק, ע"י הכפרה, הנמשכת מהמשכת הקדושה של הקרבן, הבא ביהוד על הספק, שהוא אשם תלוי.

ממקורו, משמו של הקב"ה, דשם גופיה איקרי שלום) שבת י') בתוכיותה של כל נפש יחידה, אשר אף לילות ייסרוה כליותיה, לשמור תמים דרכה לפני ד' ואנשים. ע"כ צריכים כאן בין שני הימים את הטוב והקדש, אשר יופיע על הנשמה בקדושת הדומיה והמנוחה הפנימית של הלילה. נפשי איתך בלילה, אף רוחי בקרבי אשהרך. ונאכלין לשני ימים ולילה אחד.

המורם מהם כיוצא בהם, אלא שהמורם נאכל לכהנים, לנשיהם, ולבניהם ולעבדיהם. כמו בחיים, שעקרום הוא מופע מאור הקדש, וענפיהם מתפשטים על חיי החברה, כן בחיים שיסודם ועקרום הוא השלום החברתי, הכולל את כל התנועות הרבות והעלילות החמריות והרוהניות, המתפשטות בחיים חברתיים לכל צדדיהם, צריכה המשפחה, המושקה ממל החיים הקדושים העליונים, של אור ד' ועבודתו הקבועה ברום טהרתה, להיות הנושא המרוכז, הנותן את פריו לקדש ולברכה לכל הכלל כולו בהתפשטותו.

4. עולת רא"ה א' עמו קע"ג-קע"ד

זבחי שלמי צבור ואשמות, הקשר המאחד את האומה הקדושה, גם כמובנה החברתי, הוא קשר הקדש של אור ד' אשר בתוכה, השראת השכינה וקדושת התורה והמצוה. וכדי לרתק את מה שנהרס מהסדור הכללי והתאגדותו, צריכים להשיב את אנד הקדש על מכונו, לחזק את אחדות האומה, ע"י הקשרה במקור השלום, שמו של הקב"ה, מלך שהשלום שלו. ע"ז באים זבחי שלמי צבור. ונגד כל הירוס, שבא מצד כל כח, אפילו כח יחיד, בחיים המתחשים באיזה צד לעניני הקבוציות, באים האשמות לכפר ולהכיר, לסדר את סדרי הקדושה המתאימה להחיים הכלליים בכל מדרגותיהם. זבחי שלמי צבור ואשמות.

אשם גזלות, אשם מעילות. הבדל גדול יש בין גזל הדיוט לגזל גבוה. בגזל הדיוט, שצריך אשם גזלות לכא עליו, עקר ההריסה הוא בסדר המעשי של יושר החיים, ומתוך העקר הזה נסתעף הקלקול, שהביא לידי תקלת השבועה, שהאשם בא עליו. אבל בגזל גבוה העקר הוא שנתקלקל היסוד הרוחני, ורגש הכבוד של קדושת יושר החיים, שבשרשו תלוי הוא כל הענין המעשי כולו לכל סעיפיו. כדי לתמם את שני הסדרים, הסדר המעשי שביושר ביסודו, והסדר הרוחני המקודש בשרשו העליון, באים אלו שני האשמות, אשם גזלות, אשם מעילות.

1. עולת רא"ה א' עמו קב"א

הקרבנות, המסמנים את המפעלים המוחשיים, שהם מכוונים להגיע בתמציתם ויסודם לכונה האלהית העליונה, של החיים ושל המציאות, הם מורים עם זה בפרטיותם, בהערכת עבודתם היותר מפורסמת, הקמתם ועכולם וההתנהגות עם אפרם, את כל התכן של כל המעשים כולם, שיסוד קדושתם התמציתית היא עולה למעלה. מפני פעולתם על הרצון, על המחשבה, ועל כל נמית החיים, מוזכך על ידם השכל, מיטהרים על ידם כל הכחות, הנפשיים והגופניים, של האדם.

2. עולת רא"ה א' עמו קע"ג

וטעונה הפשט, ונתוה, וכליל לאשים. המדה של קדש הקדשים, המתיחסת לעולה, המכוונת לעומת ההתעלות הגמורה, והתמוגגות של כל ערך ההויה בכל צורותיה, הקדש והחול שלה, לערך הקדש, ביסוד המכון של קדש קדשים, היא מותנה בשלשת יסודות עקריים: האחד, שהחצונית הגמורה שאיננה עלולה לעלות עד ההתעלות העליונה של זכך הקדש, היא צריכה להתרחק ולהנמל מחבורה עם הענין הפנימי, העומד ומוכשר לבא לידי עלויו העליון. השני, שלא אבדת ציורים ורשומים פרטיים הוא הענין של מלוי הקדש, אלא הרמתם העשירה עם כל רכוש ציוריהם לרום מעלות הקדש. השלישי, שעם כל הגונים וכל הציורים הפרטיים, שיש בהם כ"כ הרבה הערכות שונות, וגם הפכיות זו מזו, כולן כאחד מתאימות הן להתכלל ביסוד הקדושה העליונה, אש הקדש בכלילת קדושת נגהותיו. ועל שלשת אלה הננו אומרים: וטעונה הפשט, ונתוה, בפרטיות מדויקה, וכליל לאשים.

3. עולת רא"ה א' עמו קע"ז

השלמים, שעקרום הוא תכונת השלום הכללי, שכל חיי חברה וכל אגוד צבורי בנויים הם עליו, ומתוך שעקר המגמה של השלמים הוא להבליט ולהשפיע ברכת השלום בחיים מכל צדדיהם, להשוות את הזכויות ואת המדות והמנות, הראויות להנתן לכל כח ולכל תנועה, למזבת, לכהנים, ולבעלים, שהמשכה של רשם החיים החברתיים מתגברת בהם. ונאכלין הם לשני ימים, שהראש והסוף המגמתי שבהם הוא השלום הצבורי, שמפעליו הם היומיים, אמנם אי אפשר לחיים שלום ושקטים, בתוך הצבור והמוניו, אם לא יהודר רגש הקדש של אור השלום הנשאב